

آینه

انتقاد

از بارزگان آموختن بنیاد با سیاست قهر کرد

● **در گفت‌وگو با محمد توسلی:** وقتی آگاهی افزایش یابد آن چنان مطالبات بالا می‌آید و فشار زیاد می‌شود که حاکمیت تسلیم مطالبات مردم می‌شود. بنابراین نهضت آزادی همواره بر این راهبرد [اصلاحات جامعه‌محور] تاکید داشته است... بارزگان در بسیاری از آثار خود در دهه ۶۰ همچنین در مجموعه سخنرانی‌های «ناگفته‌های بعثت» توضیح می‌دهد که تمام آیات در مورد بعثت را مرور کرده اما هیچ‌کجا از قدرت صحبتی نشده است. اصلا رسالت پیامبران حضور در قدرت نیست، نهایتا در سال ۷۱ اثر «آخرت و خدا هدف بعثت انبیا» را می‌نویسد که اصلا اثری از حضور انبیا در قدرت نیست... از همان زمان انقلاب مشروطه شیخ فضل‌الله نوری مطرح می‌کرد نیازی به وضع قانون نیست و نیازی نیست که ما مجلس داشته باشیم و ما بعنوان مجتهد قانون مستند به فقه در اختیار داریم و مردم هم مکلف به انجام آنها هستند. در مقابل شیخ‌فضل‌الله نوری، شیخ مرتضی انصاری و آخوندخراسانی از مراجع بزرگ نجف هم هستند. امروز آیت‌الله سیستانی در عراق مرجع تقلید است اما در قدرت حضور ندارد، بلکه در عرصه عمومی است و اتفاقا نقش تأثیرگذاری در تحولات اجتماعی عراق دارد... گام اول برداشتن نظارت استصوابی است تا حاکمیت ملت تحقق پیدا کند. در کام‌های بعدی هم قوه قضائیه‌ای مستقل و منتخب مردم و پاسخ‌گو باید تشکیل شود... [درباره ایده هسته سخت قدرت حجازیان] امیدوار هستم محقق شود و با توجه به شرایط می‌توان گفت چنین جمعی شکل خواهد گرفت...، باید تحولی در ساختار [شورای عالی] ایجاد و به پارلمانی انتخابی تبدیل شود؛ به نحوی که مردم احساس کنند به نوعی در این تشکیلات تأثیرگذار هستند... تصور این است که خاتمی هم خود را با جنبش اجتماعی تطبیق می‌دهد. با شناسختی که از او دارم فکر می‌کنم او خودش را با جنبش اجتماعی هماهنگ می‌کند. ایشان به قدرت نجسیده و شخصیت خود را نشان داده است.

ایران

دولت پنهان مشکل ایران

● **در گفت‌وگو با مصطفی تاج‌زاده:** ... یکی از اقدام‌های آن [دولت پنهان] راه‌انداختن تظاهرات مشهود بود که درواقع کودتا علیه دولت بود اما جوانان آن را برهم زدند و شعارهای دیگری سر دادند و به‌این‌رتیب سر رشته کار را از دستان بیرون کشیدند. یکی دیگر از کارهای آنها اجتماع چند هفته گذشته طلاب در مدرسه فیضیه شهر قم است. با نگاه بدبینانه می‌توانیم بگوییم این تجمع مقدمه کودتا بود... زمان ریاست‌جمهوری آقای هاشمی که قرار بود میرتان رئیس جمهوری فرانسه به ایران بیاید، شاپور بختیار در پاریس به قتل رسید. سفرا و متنفذی شد و رابطه ایران و فرانسه لطمه خورد. البته گفتند اینها سرخود بودند... آقای روحانی در هیچ موردی، مانند برجام مخالف نداشته است. هنوز هم که هنوز است محور مخالفت با او برجام است. اما چرا در برجام به نتیجه رسید؟ چون همه دیدند باید به توافق برسیم. اگر همین کار را در دو، سه پروژه دیگر تعریف کند و بگوید که من ایستاده‌ام تا به نتیجه برسم، حتما برنده خواهد شد به علت پشتوانه مردمی خود... بخش قابل ملاحظه‌ای از مشکلات اقتصادی کشور به دلیل خالت‌های دولت پنهان است. معتقدم که اشکالات اساسی به دولت پنهان برمی‌گردد. اشکال من به دولت این است که چرا آنها را برای جامعه ببین نمی‌کند و با مردم حرف نمی‌زند... طبق نظرسنجی‌های معتبر خوشبختانه هنوز ۶۰ درصد جامعه می‌خواهد که برحان‌ها را بدون بهمریختن اوضاع سیاسی پشت سر بگذاریم. البته تعداد کسانی که اصل جمهوری اسلامی را نمی‌خواهند بیشتر از همیشه شده است و به ۴۰ درصد می‌رسد که پروازده هستند و اختلافات جدی با هم دارند... به نظر من جمهوری اسلامی توان گذر از مشکلات بزرگ کنونی را دارد اما به شرط تجدیدنظر در سیاست‌های خود و جلب اعتماد و مشارکت مردم.



نگاه به شرق و اصل نه شرقی و نه غربی

● **عبدالله کنجی:** ... آیا قطب شرقی منظر امام اکنون با ایدئولوژی سوسیالیسم حاکمیت دارد و خواستار سلطه بر جهان است؟ در نقطه مقابل، غرب همان غرب است که از ۱۹۲۲ ترکیه را به جرم مسلمانی پشت دروازه‌های اتحادیه اروپا کنده داشته است. در بین کشورهای تجزیه‌شده یوگسلاوی سابق، بوسنی مسلمان آخرین کشوری بود که پذیرفتند... روسیه کنونی نه خاستگاه سوسیالیسم است که به جهت فرهنگی یک کشور کاملا غربی است و تضاد آن با غرب هم نه فرهنگی و نه ایدئولوژیک که بر سر منافع است. قطعا منظور از «نگاه به شرق» همه کشورهای غربی‌ری از آمریکای لاتین تا پاکستان و هند، چین و اندونزی را دربر می‌گیرد... به این نگاه استرالیا که همسایه آسیایست یک کشور غربی است و روسیه که اکثر جمعیت و فرهنگش اروپایی است شرقی محسوب می‌شود.

politics@sharghdaily.ir

سیاست

برگزاری سی‌ونهمین سالگرد درگذشت آیت‌الله طالقانی در کانون توحید

هاشم آغاچری: طالقانی صدای بی‌صدایان بود



علیرضا رضانی، چهاران

آورده بود. او بیان کرد: برخی در سال‌های اخیر گفتند که آزادی در مقابل توحید قرار دارد. درحالی‌که این دیدگاه با دیدگاه طالقانی هیچ سختی ندارد. در همه تفسیرها و اندیشه‌های طالقانی دیده می‌شود که اصل بر تغییر و حرکت و پویایی است. ما وقتی جهان پویا و در حال حرکت را تئوریزه می‌کنیم، نوعی ثبات ایجاد می‌کنیم. اما این ثبات امری فراتاریخی و طبیعی نیست. بنابراین فهم و درک دین و انسان در نگاه آیت‌الله طالقانی، اساسش بر تغییر و حرکت است.

آغاچری گفت: طالقانی نماینده فکری گذار تکاملی از مشروطیت به جمهوریت در ایران است. منظور از مشروطه صرفا سلطنت مشروطه نیست بلکه ساختار دوگانه‌ای است که می‌کوشد از یک‌سو نهادهای ثابت فرامردمی و فراانتخابی و فرادموکراتیک را به‌طور ثابت نگه دارد و از سوی دیگر پارلمان و نهادهای انتخابی را در کنار آن ایجاد کند. طالقانی براساس این تجربه، فاضلمبیدی نیز در این مراسم گفت: آیت‌الله طالقانی روی دو مسئله حساسیت و تمرکز فکری داشت؛

کیومرث اشتریان در گفت‌وگو با «شرق»

نبود سنت سیاسی، آسیب جناح‌های ایران است

کار باشم چه شما، در هر صورت در یک‌سری حوزه‌ها تغییرات ایجاد نمی‌شود. مثلا در حوزه صنعتی نگاه می‌کنیم که به نفعمان است سرمایه‌گذاری خارجی صورت بگیرد. هر دوی ما موافق هستیم که این سرمایه‌گذاری اشتغال ایجاد می‌کند و رشد اقتصادی و صنعتی را بالا می‌برد. همه ما این را می‌دانیم در نتیجه مناقشه ما روی این مسئله کمتر می‌شود. می‌رویم سراغ جزئیات، یعنی جزئی‌ترها و یک‌سری تغییراتی که به نظر می‌آید، همه ما این را می‌دانیم در نتیجه موسمی و فصلی است. رفاه با این شیوه شکل می‌گیرد و به همین دلیل شما در کشورهای مختلف می‌بینید که در تغییر دولت‌ها، تغییرات خاصی انجام نمی‌گیرد. ما یک سیستم ما خوشبختانه سیاست‌های کلی در حال تعریف است. اینها می‌تواند ثبات بیشتری به حوزه سیاست‌گذاری ما بدهد، یعنی مسئولان می‌توانند عوض می‌شوند، ولی این سیاست‌ها با اندکی تفاوت، اجرا می‌شود.

● **آین‌وقت رقابت سیاسی و حتی صنفی و مدنی بر سر چه‌هایی خواهد بود؟**

آن‌وقت موضوعات جزئی‌تری مطرح خواهد شد. نگاه می‌کنیم به جامعه... مثلا اگر حزب من مدافع افزایش تعرفه واردات فلان کالاها، افزایش یا کاهش مالیات فلان مشاغل و... باشد، چقدر مردم سود یا ضرر می‌کنند. اگر مالیات برارزش افزوده را افزایش دهیم، آیا بیشتر رای می‌آورم یا آن را در یک‌سری کالاها کاهش دهیم. آن‌وقت مردم دیگر بازار را هم می‌فهمند که فلان فروشنده می‌خواهد چه کار کند. فلان حزب می‌خواهد ضایع را با فلان ابزار مالی یا فناوری حمایت کند یا آن می‌خواهد برای بازنشته‌ها این تسهیلات را ایجاد کند. در اینجا مبارزه بر سر کاراالهای خاص سیاسی و کالاهای خاص منفعتی خواهد بود و از آزمون‌های کلی‌ای که قابل فهم و شفاف نیستند، فاصله می‌گیرد. بخش زیادی از دعواهای جناح‌های سیاسی بر سر این است که من باشم و شما نباشی.

● **اشاره کردید آرامش کشور در ایجاد این سنت، تأثیرگذار است. با توجه به اینکه دولت روحانی کمی فضا را نسبت به تنش‌هایی که قبلا داشتیم آرام کرده، آیا بستری فراهم می‌شود تا به سمت سیاست‌گذاری برویم؟**

بله؛ سال‌ها است به سمت سیاست‌گذاری در حرکت هستیم. ما تجربه برنامه اول، دوم، سوم، چهارم، پنجم و اکنون ششم توسعه را داریم و این تجربه پیوسته است و این سنت دارد در این حوزه شکل می‌گیرد، نه در حوزه احزاب سیاسی.

● **اما وقتی حزبی شکل نگرفته یا فراگیر نشده است، چطور می‌توان منتظر شکل‌گیری سنت سیاسی در رقابت‌ها شد؟**

نبود شفافیت باعث شده افرادی مسئولیت و قدرت را در دست بگیرند که از طیف‌های به‌اصطلاح خاکستری هستند و پدیده مدیران خاکستری را مشاهده می‌کنیم.

● **اینکه پالکشان معلوم نیست،**

بله؛ این یکی از پیامدهایش است... مبارزه را دیگران می‌کنند و افراد دیگری می‌آیند و دولت و کشور را در دست می‌گیرند. به همین خاطر می‌ببیند در حوزه عمل اداری یا پست‌ها یا مقام‌ها، افرادی که در دوره احمدی‌نژاد بودند، در دوره روحانی هم هستند. همین آدم‌ها در دوره خاتمی نیز بودند. به اینها می‌گویم نیروهای خاکستری جامعه.

نخست استبداد و دیگری خرافات. این استاد حوزه گفت: مرحوم طالقانی در مسجد هدایت یعنی جایی که نه ردیف بودجه داشت و نه درآمدی، خلوص خود را به نمایش گذاشت و پذیرای انسان‌های فرهیخته و دانشگاهی بود. در آنجا اسلام در برابر مارکسیسم مطرح می‌شد و مرحوم آقای محمدتقی شریعتی در مشهد نیز تفسیری از قرآن می‌نویسد که جدید است. محمدمهدی جعفری، از هم‌راهان آیت‌الله طالقانی و از مبارزان پیش از انقلاب هم در این مراسم گفت: در اسفند ۱۳۵۷ و درحالی‌که فقط یک ماه از پیروزی انقلاب می‌گذشت، آیت‌الله اشراقی، داماد امام، در مصاحبه‌ای درباره حجاب زنان پیرو اقلیت‌های دینی در جمهوری اسلامی، گفت: بهتر است آنان به احترام زنان مسلمان رعایت کنند. چون از این جمله این‌گونه برداشت شد که قرار است الزاماتی برای حجاب زنان حتی غیرمسلمان برقرار شود، اعتراضاتی در جامعه به وجود آمد و به‌ویژه به‌دلیل انتساب مرحوم اشراقی به امام، موضع رهبر فقید انقلاب تلقی شد. او اضافه کرد: من در آن زمان در صداسوسیما بودم و به‌دلیل ارتباط و نزدیکی با طالقانی، مامور شدم خودم با ایشان مصاحبه کنم و گفت‌وگو انجام شد و در آن مصاحبه گفتند وقتی در اصل دین اجبار نیست، نمی‌توان در فرع اجبار کرد. این مصاحبه ابتدا از تلویزیون پخش نشد. ولی وقتی امام گفتند نظر آقای طالقانی نظر من است، بخشی شد و روزنامه اطلاعات نیز همان را نقل کرد. محمدمهدی جعفری خاطرنشان کرد: متنی که با این مضمون به مرحوم طالقانی نسبت داده می‌شود و در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده، درست است، منهای دو، سه جمله آخر که در گفتار طالقانی نبود و اضافه شده است. (می‌ترسم روزی برسد که موضوع جامعه‌تار موی زان باشد نه دزدی و اگذاصلاح)، به‌جز این عبارت بقیه درست و مستند است و مصاحبه را هم خودم انجام داده‌ام و قابل مراجعه به روزنامه اطلاعات هم هست.

لیبرالی و جمهوری‌های نمایندگی متفاوت است. جمهوری مدنظر او یک جمهوری شورایی و مستقیم است که هدفش تنها این نیست که سامانه سیاسی را تنظیم کند بلکه منظور آن این است که مردم در جریان این نظام سیاسی خودشکفا شده و فعلیت پیدا کنند. او گفت: نظام سیاسی مورد نظر طالقانی رهایی‌بخش بود. به این معنا که نظام جمهوری دموکراتیک شورایی، یک ضلع از نظام سیاسی مورد نظر طالقانی و در کنارش ضلع دیگری است که حتما نظام سیاسی باید برای رفع آن اقدام کند و آن نفی فقر، نفی به ذلت کشیده‌شدن و عزت و کرامت انسان به دلیل نیاز مادی است. این فعال سیاسی در بخش دیگری از سخنانش گفت: طالقانی خود را در آینه دیگری و دیگری را در آینه خود می‌دید. او هیچ‌گاه خود را در تضاد با دیگری نمی‌دید، به همین دلیل است که او دلی دریاگون داشت که همه می‌توانستند خود را در زیر چترش ببینند. فاضلمبیدی نیز در این مراسم گفت: آیت‌الله طالقانی روی دو مسئله حساسیت و تمرکز فکری داشت؛

ایجاد شد. اکنون به دلیل اینکه نیروهای اجتماعی رشد کرده‌اند، آزادی بیشتری پیدا کرده‌اند، فهم بیشتری پیدا کرده‌اند و توان حرفه‌ای در این حوزه جامعه کسب کرده‌اند، مگر می‌شود به آن دوره بازگشت کرد؟ اینجا دولت چگونه می‌تواند سیاست‌گذاری کند؟ اینجا دولت بگوید من خود را باید بکشم کنار، توانش را ندارم، هزینه‌اش زیاد است و ناکارآمد هم هست. از آن طرف می‌بینیم که مردم صلاحیت و اهلیتش را دارند و جامعه رشد پیدا کرده است و می‌توانید یک‌سری مسئولیت‌ها را با شرکت و نهاد بزرگ مدنی واگذار کنید. منتها پولش را دولت پردازد؛ یعنی مدارس کماکان مجانی باشد منتها با پنج شرکت و نهاد بزرگ آموزشی این اتفاق رخ دهد. معاری اجتماعی نیز صورت می‌گیرد. فراموش نکنیم قدرت‌های سنتی و مدرن در جامعه وجود دارد. یک‌سری از مردم دوست دارند بچه‌هایشان به مدرسه مذهبی بروند و یک‌سری دوست دارند بچه‌هایشان به مدرسه مدرن به آن معنایی که مرسوم است، بروند. دولت با چه کسی طرف است؟ با این پنج تا ۱۰ شرکت و نهاد طرف است. مثل تنظیم‌گری در حوزه اپراتورهای تلفن همراه که سه اپراتور مشهور از سوی سازمان تنظیم مقررات بررسی می‌شوند. چه اتفاقی می‌افتد؟ این یعنی شما نهاد مدنی را در یک حوزه اعمال قدرت یعنی آموزش تقویت کرده‌اید.

● **مرحله‌ای که این پنج نهاد با شرکت انتخاب شوند، مرحله‌ای است که توافق بر سر آن صورت نمی‌گیرد.**

نه؛ وارد وجود. همین پنج یا ۱۰ شرکت، اکنون در کشور وجود دارد. شما مدارس فرهنگ یا مدارس مذهبی فلان یا مدارس اصلاح‌طلب‌ها را دارید. کسانی هستند که ما نمی‌شناسیم، اما قدرت آن را دارند. این‌طور نیست که شما رانت بدهید. نکته مهم این است که در آینده سازمان تنظیم مقررات نخواهید داشت. خود آنها تنظیم‌گری می‌کنند، یعنی نمایندگان این مؤسسه‌های آموزشی، نمایندگان مردم، نماینده‌ای از دولت، نماینده‌ای از مغلطن، می‌آیند در مجموعه‌ای قرار می‌گیرند؛ یعنی همه کسانی که ذی‌نفع و ذی‌ربط هستند، این می‌شود سازمان تنظیم‌گر بخش آموزش. دولت هم یک نماینده در آنجا دارد. این نیازمند معماری اجتماعی و معماری سیاست‌گذاری است. این در حوزه هنرمندی و مهارت سیاست‌گذاری است. این مورد را در حوزه‌های دیگر نیز می‌توان دنبال کرد. در حوزه ورزش همین اتفاق خواهد افتاد؛ یک سازمان تنظیم‌گر می‌تواند وجود داشته باشد که بر ورزشگاه‌ها، نمایشگاه‌های تلویزیونی و... نظارت کند. بنابراین موضوع صرفا به حوزه احزاب سیاسی تعلق ندارد. این معماری اجتماعی خیلی مهم است. در حقوق اساسی، لوح اجتماعی در معماری جامعه که موضوعش معماری قدرت و طراحی نقشه قدرت است شکل می‌گیرد. اینجااست که ما نیاز به تفکرات کلان و بلندمدت داریم. در زمینه تأمین اجتماعی هم همین‌طور؛ دولت می‌تواند چهار، پنج شرکت را به عنوان مسئول تأمین اجتماعی در حوزه بیماری، بیمه‌های تکمیلی و بازنشستگی و نه فقط بیمه سلامت در نظر بگیرد و در نتیجه بار بزرگی از دوش دولت برداشته شود. دولت‌ها احتمالا به این طرف خواهند رفت و چاره‌ای نمی‌دارند؛ چراکه دیگر نمی‌توانند منابع آن را تأمین کنند و به‌صرفه‌تر است که این کار را بکنند. وقتی فشار خیلی زیاد شود، دولت از صحنه فرار می‌کند. اگر دولت‌ها تحت فشار قرار بگیرند، اتفاقا می‌خواهند جابجایی بدهند و از سر ناچاری به این سمت خواهند رفت؛ چون اگر این حوزه‌ها روی دستشان بماند، نشان‌دهنده ناکارآمدی خودشان خواهد بود.

رویداد

قاسمی:

پیگیر خبر بازداشت دانشجوی ایرانی در استرالیا هستیم

● **فارس:** سخنگوی وزارت خارجه ایران با بیان اینکه تاکنون جز اخبار منتشرشده از هیچ کانال رسمی و مقامات استرالیایی خبر بازداشت دانشجویی ایرانی را دریافت نکرده‌ایم، گفت: به سفارت ایران در قاسمی درباره انتشار اخباری مبنی بر بازداشت یک دانشجوی ایرانی دانشگاه کوئینزلند استرالیا به اتهام ارسال تجهیزات نظامی آمریکایی به ایران گفت: «تاکنون جز اخبار برخی رسانه‌ها در فضای مجازی از هیچ کانال رسمی و مقام‌های استرالیایی چنین خبری را دریافت نکرده‌ایم. به سفارت ایران در قاسمی درباره انتشار اخباری مبنی بر بازداشت یک دانشجوی ایرانی دانشگاه استرالیایی پیگیری کنند که پس از حصول نتیجه اطلاع‌رسانی خواهد شد.

ادامه از صفحه ۴

دورزدن تحریم‌ها با ۵ بسته اجرایی

...و مرتبا در جلسات مختلف با کارآفرینان و دانشگاهیان و مسئولان و ستاد اقتصادی دولت این موضوعات را پیگیری می‌کنیم. نوبخت با بیان اینکه یکی از بسته‌ها بسته حمایت از تولید است، گفت: برای حمایت از واحدهای تولیدی که در حال تهدید هستند، دو کار باید انجام دهیم: دنبال‌کردن ایجاد فرصت شغلی جدید و جلوگیری از ریزش نیروی کار فعلی. این کار نیاز به منابع دارد که با مجوز از شورای هماهنگی سران سه قوه می‌توانیم یک میلیارد دلار ویژه برای حفظ اشتغال موجود و برای تلاش در راستای اجرای بخشی از تبصره ۱۸ استفاده کنیم. نوبخت ادامه داد: امروز یک اقدام برای مقابله با تحریم و حمایت از واحدهای تولیدی را در نظر داریم که منابع این مسئله را نیز به صورت نقد در دست داریم. محمداقبر نوبخت درباره بازار ارز اظهار کرد: ۱۲ برنامه در یک مجموعه برنامه جامع مقابله با تحریم تنظیم کرده‌ایم که یکی از این برنامه‌ها مربوط به بازار ارز می‌شود. نوبخت ادامه داد: در واقع نه‌فقط در راستای ایجاد نوعی ثبات در بازارهای دیگر فعالیت می‌کنیم، بلکه وظیفه داریم تا زمان بایثبات شدن بازار ارز، روش‌های جبرانی نیز داشته باشیم. او گفت: سازمان برنامه و بودجه موظف است در کنار انجام اقدامات برای افزایش ثبات، روش‌های جبرانی نیز داشته باشد که یکی از این روش‌های جبرانی می‌تواند ایجاد بازار کار برای تولید و اشتغال باشد.

نوبخت افزود: درحال حاضر در شرایط حاد اقتصادی هستیم و همه می‌دانند که حجم نقدینگی بسیار بالاست؛ ازاین‌رو همه سیاست‌ها باید به شکلی باشد که از این حجم نقدینگی، افزایش تقاضایی که نتوانیم با عرضه متناسب کنیم، ایجاد نشود.

خطر افزایش بی‌کاری در تشدید اعتراضات

همچنان که از سخنان رئیس سازمان برنامه و بودجه برمی‌آید، بیشترین سهم تأمین مالی برای حفظ اشتغال برعهده صندوق توسعه ملی است. راهکاری که سال‌هاست استفاده می‌شود و آخرین نمونه آن هم سال گذشته مبنی بر تخصیص اعتبار یک و نیم‌میلیارددلاری برای ایجاد اشتغال تجربه شد؛ اما آمارها نشان می‌دهد میزان افزایش نرخ اشتغال در سال‌های اخیر تقریبا ثابت بوده و در مقابل نرخ بی‌کاری هرساله رو به افزایش است. طبق آخرین اعلام مرکز آمار نرخ مشارکت و جمعیت فعال در ۱۴ فصل منتهی به زمستان ۱۳۹۶ روندی افزایشی را طی کرده است. نتیجه آنکه در این مدت به طور متوسط در هر فصل در مقایسه با فصل مشابه سال قبل، ۹۶۰ هزار نفر به بازار کار اضافه شده‌اند؛ یعنی نزدیک به سه میلیون نفر در سه سال گذشته به جمعیت فعال افزوده شد. در چنین شرایطی اگر اقتصاد نتواند به میزان مورد نیاز شغل ایجاد کند، تعداد بی‌کاران و نرخ بی‌کاری افزایش خواهد یافت. دراین‌میان سهم زنان در جمعیت بی‌کار بیش از سهم آنان در جمعیت شاغل است. سهم زنان در جمعیت شاغل ۱۷ درصد بوده؛ اما سهم آنان از جمعیت بی‌کار در حدود ۳۰ درصد است. با افزایش سهم زنان از جمعیت فعال واردشده به بازار کار در فصول اخیر، به‌تدریج سهم آنان از جمعیت بی‌کار نیز رو به افزایش خواهد گذشت. چندی پیش مرکز پژوهش‌های مجلس نیز دراین‌باره هشدار داده بود. کارشناسان این مرکز گفته بودند: «اگر اقتصاد بی‌کار در حدود ۳۰ درصد است. با افزایش سهم زنان از جمعیت فعال واردشده به بازار کار در فصول اخیر، به‌تدریج سهم آنان از جمعیت بی‌کار ۱۲درصدی تحلیل شود، متصور نیست در یک تورم چند دهم‌رصدی و بروز بحران دوقلوی بانکی و ارزی و افزایش شدید نرخ بی‌کاری، واکنش‌ها چه شدتی خواهد داشت.